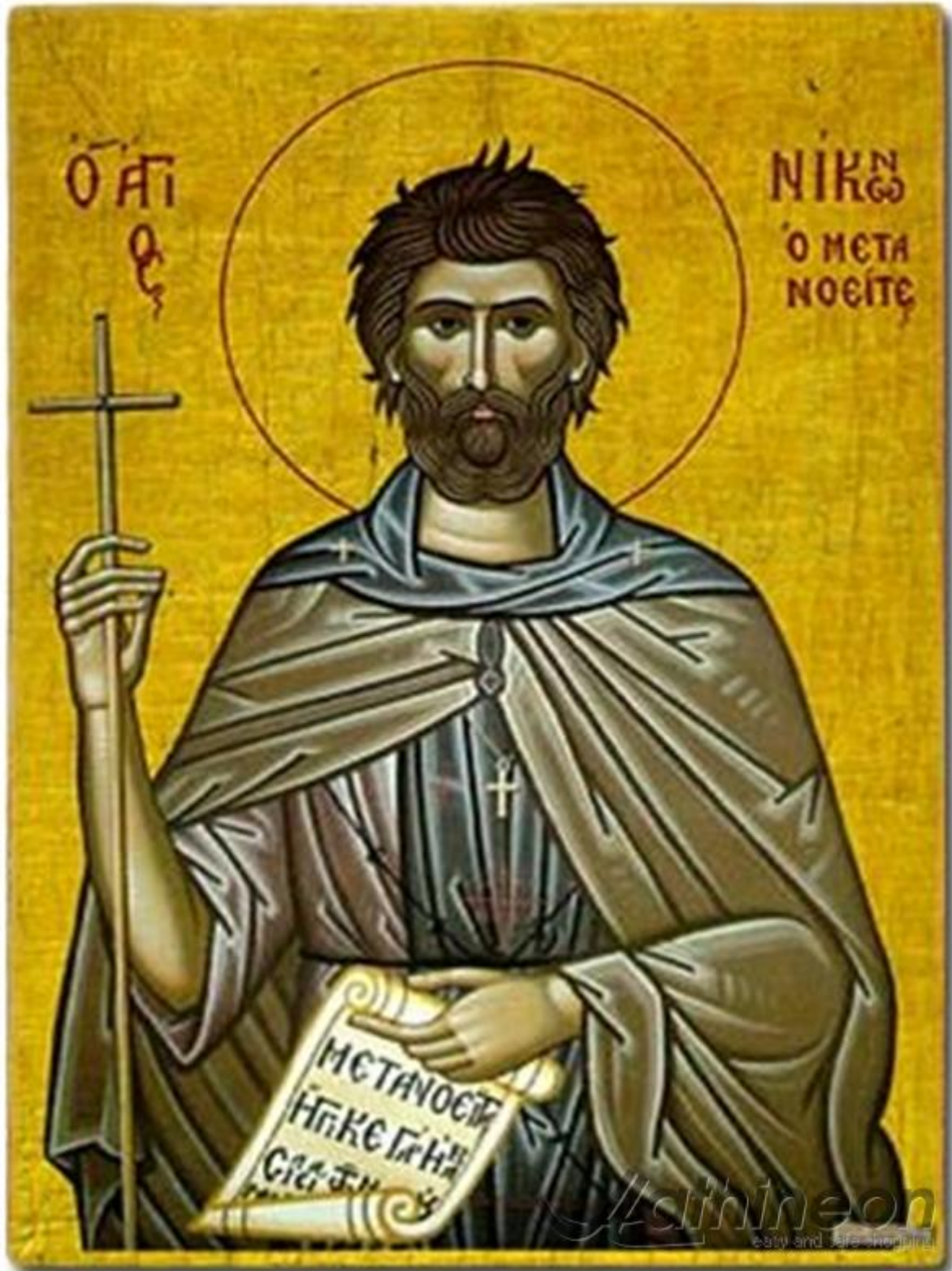

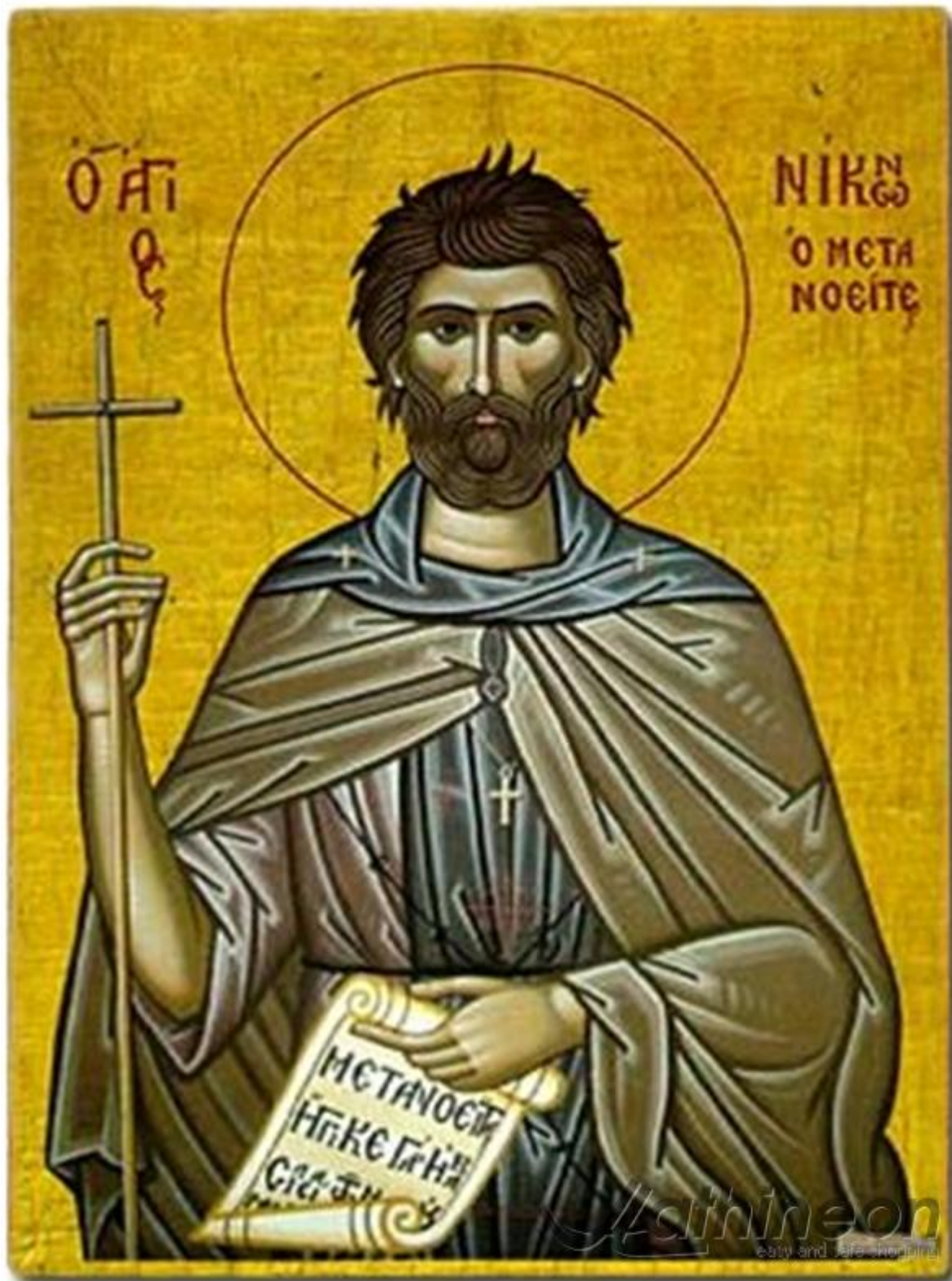
26 Νοεμβρίου 2021

Άγιος Νίκων ὁ Μετανοεῖτε (Κόντογλου Φώτης)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#) / [Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#)

Στις 26 Νοεμβρίου, γιορτάζεται από την Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας ἡ μνήμη τοῦ ἁγίου Νίκωνος ᾽τοῦ Μετανοεῖτε᾽. Τὸν εἶπανε ᾽Μετανοεῖτε᾽, ἐπειδὴ ἔλεγε συχνὰ στοὺς ἀνθρώπους νὰ μετανοήσουνε, ὅπως ἔκανε ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος.

Πατρίδα του ἦτανε κάποια χώρα τοῦ Πόντου ποὺ τὴ λέγανε Πονεμωνιακή.

Γεννήθηκε τὸν καιρὸ πού βασίλευε στὴν Κωνσταντινούπολη ὁ Νικηφόρος Φωκᾶς. Οἱ γονιοὶ του ἦτανε πλούσιοι, μὰ ὄχι μοναχὰ στὰ ὑλικά πλούτη μὰ καὶ στὰ πνευματικά. Γιὰ τοῦτο τὸν ἀναθρέψανε ἴ"έν παιδεία καὶ νουθεσία Κυρίου". Καὶ ἐνῶ τὰ ἄλλα τὰ ἀδέρφια του καὶ οἱ φίλοι του ἦτανε παραδομένοι στὶς διασκεδάσεις καὶ στὰ ἵπποδρόμια, ὁ Νίκων ἀγαποῦσε τὴ θρησκεία, κ' ἦτανε ταπεινὸς καὶ φρόνιμος σὲ ὅλα, λιγόφαγος, ἀπλὸς στοὺς τρόπους, σεμνολόγος, φυλάγοντας τὰ μάτια του νὰ μὴν μπεῖ μέσα του ὁ σαρκικὸς πειρασμὸς πού χαλᾷ τὴν ἀγνότητα τῆς νεότητος.

Μιὰ μέρα τὸν ἔστειλε ὁ πατέρας του, πού εἶχε πολλὰ κτήματα, νὰ ἐπιστατήσει ἀπάνω στοὺς ἐργάτες πού δουλεύανε σ' αὐτά, καὶ σὰν εἶδε τὸν κόπο καὶ τὸν ἰδρῶτα πού χύνανε αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, τόσο λυπήθηκε ἡ ψυχὴ του, πού παράτησε παρευθὺς καὶ τὰ κτήματά του καὶ τοὺς γονιούς του καὶ τὴν πατρίδα του κ' ἔφυγε χωρὶς νὰ γνωρίζει ποῦ πηγαίνει, ἀφοῦ γι' αὐτὸν ὅλη ἡ οἰκουμένη ἦτανε τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὸ λόγο πού λέγει ἴ"τοῦ Κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς". Ἀφοῦ πέρασε πολλοὺς τόπους πού δὲν τὸν ἤξερε κανένας, ἔφταξε σ' ἓνα βουνὸ πού ἦτανε τὸ σύνορο ἀνάμεσα στὸν Πόντο καὶ στὴν Παφλαγονία καὶ πού εἶχε κ' ἓνα μοναστήρι λεγόμενον Χρυσὴ Πέτρα. Σὰν εἶδε τὸ μοναστήρι ὁ Νικήτας, ἔνοιωσε μεγάλη χαρά. Κι' ὁ Θεὸς φώτισε τὸ γέροντα ἡγούμενο, πού ἦτανε ἅγιος ἄνθρωπος, καὶ βγήκε στὴν πόρτα καὶ καλωσόρισε τὸν Νικήτα καὶ τὸν ἀγκαλίασε σὰν πατέρα τὸ γιοῦ του καὶ τὸν κάλεσε μὲ τὸνομά του. Ὁ Νικήτας σὰν ἄκουσε τὸ γέροντα νὰ τὸν φωνάζει μὲ τὸνομά του χωρὶς νὰ τὸν ἔχει δεῖ ποτέ, φτεροκόπησε ἡ καρδιά του καὶ μπῆκε μαζί μὲ τὸν ἡγούμενο στὴν ἐκκλησία, καὶ τὴν ἴδια ὥρα τὸν κούρεψε μοναχὸ μὲ τὸνομα Νίκων.

Ἀπὸ κείνη τὴν ἡμέρα ξέχασε ὀλότελα πὰ πὼς ζεῖ σὲ τοῦτον τὸν κόσμον. Τὴ μέρα δούλευε στὴν ὑπηρεσία πού τὸν ἔβαλε ὁ γέροντάς του, καὶ τὴ νύχτα δὲν κοιμότανε, ἀλλὰ ἀγρυπνοῦσε μὲ προσευχὴ καὶ μὲ δάκρυα, γιὰ νὰ μὴν ἀφήσει νὰ μολευθεῖ ἡ νεανικὴ ψυχὴ του ἀπὸ κανέναν ἄσχημο διαλογισμὸ κι' ἀπὸ τὴν πονηριά πού μπαίνει τόσο εὔκολα στὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου. Οἱ ἄλλοι ἀδελφοὶ τῆς μονῆς τὸν ἀγαπήσανε πολὺ, γιατί ἦτανε ἀπερηφάνευτος, πρᾶος καὶ καλοκάγαθος.

Δώδεκα χρόνια ἔζησε μέσα στὸ μοναστήρι τῆς Χρυσῆς Πέτρας. Στὸ μεταξὺ ὁ πατέρας του χάλασε τὸν κόσμον γιὰ νὰ τὸν βρεῖ, πλὴν μάταια κοπίασε. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν ἔπαψ νὰ τὸν ψάχνει, ὁ ἅγιος παρακάλεσε τὸ γέροντά του νὰ τὸν ἀφήσει νὰ φύγει ἀπὸ τὸ μοναστήρι, ὅπως κ' ἔγινε. Μὰ σὰν πέρασε τὸ ποτάμι Παρθένι, γύρισε κ' εἶδε στὴν ἀντικρινὴ ἀκροποταμιὰ τὸν πατέρα του μὲ τὰ ἄλλα παιδιὰ του καὶ μὲ τὴ συνοδεία του, καὶ σὰν τὸν γνώρισε ὁ γέρος, ἄρχισε νὰ κλαίγει καὶ νὰ φωνάζει στὸν Νικήτα νὰ τὸν λυπηθεῖ καὶ νὰ γυρίσει στὸ σπίτι τους, κ' ἤθελε νὰ πέσει στὸ ποτάμι. Μὰ τὸν μποδίσανε οἱ δικοί του, γιατί εἶχε φουσκώσει τὸ ρεῦμα του ἀπὸ τὰ πολλὰ νερὰ πού κατέβασε. Κι' ὁ μακάριος Νίκων, σφίγγοντας τὴν καρδιά του,

γύρισε κατὰ τὸν πατέρα του καὶ γονάτισε καὶ τὸν προσκύνησε, κ' ὕστερα ἔστριψε πάλι καὶ τράβηξε τὸ δρόμο του.

Πέρασε ἀπὸ βουνὰ ἔρημα, ἀπὸ κρεμνοὺς καὶ καταβόθρες. Τὰ ροῦχα του ἦτανε λερὰ καὶ τριμμένα, τὰ πόδια του ξυπόλητα. Βαστοῦσε μοναχὰ ἓνα ραβδὶ κ' ἓνα σταυρό.

Τρία χρόνια γυροβολοῦσε ἔτσι στὰ βουνὰ ποὺ ἦτανε λημέρια τῶν ληστῶν, κ' ἔτρωγε χορτάρια. Πολλὲς φορές τὸν συναπαντούσανε αὐτοὶ οἱ φονηάδες καὶ τὸν κλωτσούσανε. Μὰ σὰν εἶδανε πὼς στὴν κακία τους ἀποκρινότανε μὲ ἀγάπη καὶ μὲ ταπείνωση, τὸν ἀγαπήσανε κ' αὐτοὶ καὶ τὸν τιμούσανε σὰν ἅγιο.

Σὰν περάσανε τρία χρόνια ποὺ ἔζησε ἀπάνω στὰ βουνὰ, ἀποφάσισε νὰ κατέβει στὶς πολιτεῖες καὶ νὰ κηρύξει τὸ Εὐαγγέλιο καὶ τὴ μετάνοια. Ἦτανε τότε ὡς 36 χρονῶν, κατὰ τὰ 959 μ.Χ. Ἀφοῦ πέρασε βιαστικὰ τὰ μέρη τῆς Ἀνατολῆς, μπαρκάρησε σ' ἓνα καράβι γιὰ νὰ πάγη στὴν Κρήτη, στὰ 961 μ.Χ., ἐπειδὴ οἱ Ἄραβες εἶχανε ἀλλαξοπιστήσει τοὺς χριστιανοὺς μὲ τὸ σπαθί.

Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ μπόρεσε καὶ τοὺς γύρισε στὴν πίστη τοῦ Χριστοῦ, κ' ὕστερα ἀπὸ ἑπτὰ χρόνια ἔφυγε ἀπὸ τὴν Κρήτη καὶ πῆγε στὴν Ἐπίδαυρο στὰ μέρη τοῦ Δαμαλᾶ, κ' ἐκεῖ κήρυξε τὴ μετάνοια κ' ἔσωσε ψυχές.

Ἀπὸ τὸν Δαμαλᾶ μπῆκε σ' ἓνα καΐκι γιὰ νὰ πάγη στὴν Ἀθῆνα. Μαζὶ μὲ τὸ καΐκι ποὺ μπῆκε ὁ ἅγιος, ταξίδευε κ' ἓνα ἄλλο γιὰ τὴν Ἀθῆνα, καὶ περνώντας ἀπὸ τὴ Σαλαμίνα βγήκανε οἱ ναῦτες νὰ πάρουνε νερό. Αὐτὸ τὸ νησὶ ἦτανε ἔρημο ἀπὸ τοὺς κουρσάρους. Ο ἅγιος εἶπε στοὺς καπετάνιους νὰ μὴ φύγουνε ἀκόμα ἀπὸ τὴ Σαλαμίνα, γιατί θὰ πάθουνε. Ο ἓνας καπετάνιος ποῦχε τᾶλλο τὸ καΐκι δὲν τὸν ἄκουσε κ' ἔφυγε, μὰ κεῖνος ποῦχε μέσα τὸν ἅγιο ἀπόμεινε. Μὰ τὸ καΐκι ποὺ ἔκανε πανιὰ τὸ πιάσανε οἱ κουρσάροι πρὶν φτάξει στὴν Ἀθῆνα.

Σὰν ἔφτασε ὁ ἅγιος σὶ αὐτὴν τὴν ἀρχαία πολιτεία, ποὺ ἦταν ἄλλη φορὰ φημισμένη στὸν κόσμον πλὴν τότε ἦτανε κατακτημένη ἕνα χωριό, ἄρχισε τὸ κήρυγμα κὶ ἔφερε πολὺν καρπὸ, γιατί οἱ Ἀθηναῖοι ἦτανε θεοφοβούμενοι. Ἀπὸ τὴν Ἀθῆνα πῆγε στὴν Εὐβοία, καὶ μαζεύθηκε κόσμος πολὺς νὰ τὸν ἀκούσει. Καὶ μὲ τὴν ὀχλοβολή, ἕνα παιδί ποὺ εἶχε ἀνεβεῖ στὸ κάστρο μαζὶ μὲ τὸν ἄλλον κόσμον, παραπάτησε κὶ ἔπεσε, καὶ βάλανε τὶς φωνές κὶ ἔγινε μεγάλη σύγχυση κὶ οἱ γονιοὶ τοῦ παιδιοῦ καταριόντανε τὸν ἅγιον. Μὰ ἐκεῖνος δὲν ταράχθηκε, ἀλλὰ τοὺς εἶπε ἡσυχά: ἴ"Τὸ παιδί ζεῖ, δὲν πέθανε!". Κὶ ἀλήθεια τὸ παιδί σηκώθηκε ἀπάνω γελαστὸ σὰν νὰ πήδηξε ἀπὸ τὸ μπιντένι, κὶ οἱ γονιοὶ τοῦ κὶ ὅλος ὁ κόσμος πέσανε καὶ προσκυνούσανε τὸν ἅγιον, καὶ τὸ παιδί τοὺς ἔλεγε πὼς σὰν γλύστρησε καὶ βρέθηκε στὸν ἀγέρα, εἶδε ἐκεῖνον τὸν καλόγερον ποὺ φώναζε ἴ"Μετανοεῖτε!" νὰ πετᾶ καὶ νὰ τὸ πιάνει στὴν ἀγκαλιά του ὡς ποὺ τὸ κατέβασε μαλακὰ στὴ γῆ.

Ἵστερα ἀπὸ τὸν Εὐριπο, πῆγε στὶς Θῆβες, κὶ ἀπὸ κεῖ στὸ βουνὸ Κιθαιρῶνα, ποὺ τὸ λέγανε τότε ὄρος τῆς Μυουπόλεως, κὶ ἐκεῖ ἀσκήτεψε μέσα σὶ ἕνα σπήλαιον, κοντὰ στὸ μέρος ποὺ βρίσκεται τὸ μοναστήρι, ποὺ ἔχτισε ὁ ὄσιος Μελέτιος ὕστερα ἀπὸ χρόνια, κὶ αὐτὸς Ἀνατολίτης. Ἀπὸ κεῖ πῆγε στὴν Κόρινθο, στὸ Ἄργος, στὸ Ναύπλιον, κὶ ἀπὸ ὅπου περνοῦσε ἀναβε στὶς καρδιές τὸν πόθον τῆς θρησκείας κὶ ἔκανε πολλὰ θαύματα, προπάντων ἔγιαινε ἀρρώστους ἀνθρώπους.

Ἀφοῦ πέρασε ὅλον τὸν Μωριά, κὶ ἔφταξε ὡς τὴ Μάνη, πῆρε πάλι τὸ δρόμον γιὰ νὰ γυρίσει στὴ Σπάρτη, ἀπὸ ὅπου εἶχε περάσει. Μὰ πρὶν πάγει στὴ Σπάρτη, μπῆκε σὶ ἕνα σπήλαιον ποὺ βρισκότανε σὲ κάποιο ἔρημον μέρος ποὺ τὸ λέγανε ἴ"Μῶρον!" καὶ κειτότανε ἄρρωστος καὶ θερμιασμένος. Σὲ λίγες μέρες μαθεύτηκε τὸ καταφύγιόν του καὶ μαζεύθηκε κόσμος πολὺς σὲ κεῖνον τὸ σπήλαιον γιὰ νὰ πάρει τὴν εὐλογία του, καὶ πολλοὶ ἄρρωστοὶ περιμένανε τὴν γιατρεία τους ἀπὸ τὸν ἄρρωστον.

Σὰν σηκώθηκε ἀπὸ τὴν ἀρρώστια, πῆγε στὸ Ἀμύκλι, κὶ ἐπειδὴ ἐκείνη ὅλη τὴν περιφέρεια τὴ ρήμαξε τὸ θανατικὸ ἀπὸ λοιμικὴ ἀρρώστια κὶ εἶχε πιάσει τὸν κόσμον φόβος καὶ τρόμος, μαζεύθηκε πολὺς λαὸς καὶ πήγανε καὶ τὸν παρακαλέσανε νὰ πάγει στὴ Σπάρτη. Ὁ ἅγιος τοὺς εἶπε πὼς θὰ παρακαλέσει τὸ Θεὸ νὰ πάψει τὴν ὀργὴν του, καὶ πὼς θὰ καθίσει στὴ Σπάρτη ὡς ποὺ νὰ πεθάνει.

Σηκώθηκε λοιπὸν καὶ πῆγε στὴ Σπάρτη, καὶ σὰν ἐμπῆκε στὴν πολιτεία, πὼς σὰν φανερωθεῖ ὁ ἥλιος σκορπᾶ καὶ χάνεται ἢ ἀντάρρα, ἔτσι καὶ σὰν φάνηκε ὁ ἅγιος ἔπαψε τὸ θανατικόν, κὶ ὁ κόσμος ξεκουράσθηκε ἀπὸ τὴν ἀγωνία καὶ ἔπεσε σὲ μετάνοια.

Ἀπὸ τότε δὲν ἔφυγε πιά ἀπὸ τὴ Σπάρτη ὁ ἅγιος, κὶ ἡ πολιτεία τούτη ἔγινε ἡ δεύτερη πατρίδα του. Ἐχτισε μία μεγάλη ἐκκλησία στόνομα τοῦ Σωτῆρος, ποὺ

βρεθήκανε τὰ θεμέλιά της κοντὰ στὸ κάστρο τῆς ἀρχαίας Σπάρτης, κι' αὐτὴ ἡ διαβόητη πολιτεία ποὺ ἦτανε ξακουσμένη στὸν κόσμον γιὰ τὴν παλληκαριά της, καταστάθηκε ἡ καθέδρα τῆς Χριστιανοσύνης μὲ ἄρχοντά της τὸν πρᾶον κι' ἡμερον μαθητὴ τοῦ Κυρίου ποὺ δίδαξε στὸν κόσμον τὴν πνευματικὴ ἀνδρεία καὶ τὴν εἰρήνη. Στὸ μεταξὺ βαφτιζόντανε οἱ Ἑβραῖοι, ποὺ ὑπῆρχανε πολλοὶ σ' αὐτὰ τὰ μέρη, καὶ πλήθαινε ἡ πίστη τοῦ Χριστοῦ.

Ἀλλὰ ἦρθε καὶ γιὰ τὸν ἅγιο Νίκωνα ἡ μέρα νὰ πληρώσει, σὰν ἄνθρωπος κι' αὐτός, τὸ ἴσχυρον χρέος τοῦ θανάτου, κι' ἀρρώστησε. Μάζεψε λοιπὸν γύρω στὸ κλινάρι του τὰ πνευματικὰ τέκνα του, καὶ τὰ εὐλόγησε καὶ τοὺς εἶπε πὼς σιμώνει τὸ τέλος του, κι' ἀφοῦ τοὺς ἔδωσε πολλὰ συμβουλὰς καὶ τοὺς στερέωσε στὴν ἐλπίδα τοῦ Χριστοῦ, εἶπε ἰσχυρῶς ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεός, εἰς χεῖρας σου παρατίθημι τὸ πνεῦμα μου, καὶ παρέδωσε τὴν καθαρὴ ψυχὴ του σ' Ἐκεῖνον ποὺ γι' αὐτὸν ὑπόφερε τόσους κόπους. Κοιμήθηκε στὰ 998 μ.Χ., στὶς 26 Νοεμβρίου, σὲ ἡλικία 75 χρονῶν.

Τὸ σκῆνωμα γίνηκε προσκύνημα. Ὁ λαὸς τὸ τριγύρισε καὶ βούιζε ὅπως κάνουνε οἱ μέλισσες γύρω στὸ κουβέλι. Ὅλοι θέλανε νὰ πᾶνε κοντὰ στὸ λείψανο, καὶ πολλοὶ παίρνανε ἀπὸ εὐλάβεια κάποιο πρᾶγμα ἀπὸ πάνω του, ἄλλος ἕνα κομμάτι ροῦχο, ἄλλος λίγες τρίχες, ἄλλος ἔκοβε ἕνα κομμάτι ἀπὸ τὴ ζώνη του νὰ τὰ χύνει γιὰ φυλαχτό. Ὁ δεσπότης μὲ ὄλο τὸ ἱερατεῖο κηδέψανε τὸ τίμιον σκῆνος, ποὺ ἦτανε βαλμένο μέσα σὲ θήκη ἀκριβῆ κι' ἀναβρυσσε ἅγιο μύρο, καὶ πολλοὶ ἄρρωστοὶ γιάνανε, τυφλοὶ, στηθικοὶ, ὑδρωπικοὶ, παράλυτοι κι' ἄλλοι ποὺ βασανιζόντανε ἀπὸ διάφορες ἀρρώστιες. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ ἀπολυτικίό του λέγει:

Ἰσχυρῶς ἔχουσα ἡ Λακεδαίμων
θεῖαν λάρνακα τῶν Σῶν λειψάνων
ἀναβρύουσαν πηγὰς τῶν ἰάσεων
καὶ διασώζουσαν πάντας ἐκ θλίψεως
τοὺς σοὶ προστρέχοντας, Πάτερ ἐκ Πίστεως.
Νίκων ὄσιε, Χριστὸν τὸν Θεὸν ἰκέτευε
δωρῆσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

Ἐνας εὐσεβὴς ἄρχοντας, λεγόμενος Μαλακηνός, τόσον ἀγαποῦσε τὸν ἅγιο Νίκωνα, ποὺ δὲν ἤθελε νὰ ζήσει χωρὶς νὰ βλέπει τὴν ὄψη του. Φώναξε λοιπὸν ἕνα ζωγράφον καὶ τοῦ παράγγειλε νὰ ζωγραφίσει τὸν ἅγιο, μὰ ἐπειδὴ ὁ ζωγράφος δὲν τὸν εἶχε δεῖ ποτέ, ὁ Μαλακηνὸς ἰστόρησε μὲ λόγια ὅσο μποροῦσε στὸ ζωγράφον τί λογῆς ἦτανε ἡ φυσιογνωμία του. Ὁ ζωγράφος πῆγε στὸ ἐργαστήρι του κι' ἔπιασε νὰ κάνει τὴν εἰκόνα, ἀλλὰ κοπίασε πολὺ χωρὶς νὰ μπορέσει νὰ τὸν ἐπιτύχει τὸν ἅγιο ὅπως ἦτανε. Κι' ἐκεῖ ποὺ καθότανε στενοχωρημένος, βλέπει νὰ μπαίνει ἕνας καλόγερος κοντός, νηστεμένος, μὲ μαλλιά μαῦρα κι' ἀνακατεμένα, μὲ μαῦρα ἀχτένιστα γένια, μ' ἕνα κουρελιασμένο παλιόρασο καὶ νὰ βαστᾷ ἕνα ραβδί μ' ἕνα

σταυρὸ στήν ἄκρη, πού τὸν ἔδωσε στὸ ζωγράφο νὰ τὸν φιλήσει. Ὑστερα τὸν ρώτησε γιατί εἶναι στενοχωρημένος. Σὰν τοῦ εἶπε ὁ ζωγράφος τὴν αἰτία, τοῦ λέγει ὁ καλόγερος: Ἰ“Κοίταξε μέ, ἀδελφέ, καὶ ζωγράφισε τὴν εἰκόνα, γιατί αὐτὸς πού ιστορίζεις μοιάζει μὲ μένα σὲ ὅλα”. Σὰν τὸν κοίταξε καλὰ ὁ ζωγράφος ἀπόρησε, ἐπειδὴ ἦτανε ἴδιος ὅπως τὸν εἶχε περιγράψει ὁ Μαλακηνός. Γύρισε λοιπὸν τὸ πρόσωπό του κατὰ τὸ σανίδι πού ζωγράφιζε νὰ δεῖ ἂν μοιάζει μὲ τὸ πρόσωπο, πού ἔκανε, καὶ βλέπει πὼς εἶχε τυπωθεῖ ὁ καλόγερος πού τοῦ μιλοῦσε. Τὸν ἔπιασε φόβος καὶ φώναξε Ἰ“Κύριε ἐλέησον”, καὶ σὰν γύρισε νὰ τὸν ξαναδεῖ, δὲν εἶδε τίποτα.

Ὅπως τὸν εἶδε ὁ ζωγράφος, ἔτσι εἶναι ζωγραφισμένος ὁ ἅγιος Νίκων στὶς εἰκόνες πού βρεθῆκανε κανωμένες ἀπὸ παλιούς ἀγιογράφους. Ἡ πιὸ παλιὰ εἰκόνα του βρίσκεται στὸ μοναστήρι τοῦ Ὁσίου Λουκά τῆς Λειβαδιᾶς ιστορημένη μὲ ψηφιά, μὰ τὸν παριστάνει μὲ μαλλιά χτενισμένα. Φαίνεται ὅμως πὼς πιὸ σωστὰ παραστήσανε τὴ φυσιογνωμία του οἱ ζωγράφοι πού τὸν ζωγραφίσανε σὲ ἐκκλησίες πού βρίσκονται κοντὰ στὰ μέρη τῆς Σπάρτης, ὅπως εἶναι στὸ Παληομονάστηρο τῆς Κρίτσοβας, ζωγραφισμένος στὰ 1267, στήν Παναγία τὴ Χρυσαφίτισσα στὰ Χρύσαφα, στὸν ἅγιο Νικόλαο τῆς Ἀναβρυτῆς, στήν ἐκκλησιὰ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου στὸ χωριὸ Περπαινή, κι’ ἄλλοῦ.

Μία ἀπὸ τὶς πιὸ παλαιές καὶ μαστορικὲς εἰκόνες του εἶναι καὶ κείνη πού βρῆκα στήν Περίβλεπτο τοῦ Μυστρά τὸν καιρὸ πού δούλευα γιὰ νὰ καθαρίσω καὶ νὰ στερεώσω τὶς παλιές τοιχογραφίες. Βρίσκεται κοντὰ στὴ μικρὴ τὴν πόρτα πού μπαίνει κανένας στήν ἐκκλησιὰ. Ὁ ἅγιος εἶναι ζωγραφισμένος ὅπως τὸν ιστορίζει τὸ συναξάρι του, μὲ βουλιασμένα τὰ μάγουλά του ἀπὸ τὴν κακοπάθηση, μὲ ζωηρὰ μάτια, μὲ μαῦρα μαλλιά ἀνακατεμένα κι’ ἀχτένιστα καὶ μὲ μαῦρα γένια. Ἔτσι τὸν γράφει κι’ ὁ Διονύσιος ὁ ἐκ Φουρνᾶ στήν Ἰ“Ἑρμηνεία τῶν ζωγράφων”: Ἰ“Νέος στρογγυλογένης, μακρότριχος, ἔχων τὰς τρίχας ἡγριωμένας”. Λέγοντας Ἰ“νέος” θέλει νὰ πεῖ μαυρομάλλης.

Πηγή: agiazoni.gr